

: LLIBRET :

: ESPLICASIÓ DE :

: LA FALLA :

de la Plasa de San Chil

AÑ 1917

Tip. y Lit. de Quico Guillem Carbonell

GUILLEM SOROLLA, 41.-VALENSIA

llardelsllibrets.org

PRÓLEC

PLANTANT LA FALLA

(CAP A LA MATINA)

—¡Che, vinga, ché; pareixéu
les dónes en lo mercat!...
¡Falleroos!

—¡Qué!

—¡Treballéu!

Hau entrat tirant el lléu
y al final s' háu engosat...

—¡Recristina!... dona pena
amórrarse a la faena,
después qu' en tant de sosiego
s' ham engullit un borrego,
¡cuansevól dobla l' asquena!...

—Un borrego encá no es prou
pa lo qu' ham begut...

—¡Un bôu

m' haguera menchat yo huí!

—¡Ché, reguitsa! Si entre nóu

s' ham fet dos cànters de ví.

—Ché, per aixó som falleros,
pa saber omplir la pancha.

Demá la nit, la revancha!...

—¡Batiste!

—¡Qué!

—¡Dús tableros!

—¡Tú, Juanito, desengancha!...

—¿El qué, el rosi?...

—¡Borinót!

¡Eixa còrda del ninót!

—Tú que chúes a pilòta,

Paco, sòltali un calbót

y adrésali la cabòta.

—¿Qué li pasa a Pló, que chilla?

—Qu' está demanant trenilla.

—¡La té Miquel!

—¿Y ahón está?

—¡S' en anat en son chermá

a ferse una mansanilla!

—¡Milacre!... ¡Ché, Rafelet!

—¡No está tampòc!

—¡Ché, que tropa!

La faena els dona set.

—¡Ha dit que tenía fret

y h' anat a ferse una copa!

—Si estiguérem de perol,

segur que ningú es pedría

—Vinga, acabém en un vól,

que tenim damunt el dia
y hara mateix ix el sòl.

—Té rahó... ¡Carmelo!

—¡Qué!

—¿Estos ninòts están bé?...

—¡A eixe li pencha la beta!

Ya eix' atre, que dú tupé,
abróchali la... chaqueta!

—¡Vecháu si falta algo més!

—¡Veches també eixe burgués
que pareix que té 'l moquillo!

—¡Es que li falta un tornillo!

—¡A Chesús!... ¡Pòsaln tres!

—Ya está así la comisió
de la copa.

—¡Rebotó!

unfléulos en un gayato.

—¡Ché, no, que portém un pato!

—Donéulos l' absolutió...

—Andrehuet!... ¡Sis kilos pesa!

—¿D' ahón hau tret eixa pesa?

—¡Del téu corral!

—¡Pillos!

—¡Calla!

qu' en cuant acabém la falla
s' el menchém a la fransesa!

—Conforme. ¡Fòra eixa arena!

—¡Un perpall, p' als adoquíns!

¡Els cabiróns!

—¡La caenal

—Ché, no chilléu, qu' els vehíns
dirán que som la cangrena.

—¡Tot asó ya está acoplat!

—¿Y el buc?

—¡També!

—¿Y la trasera?

—¡Tot está!

—Casualitat;

al saber que hiá fartera,
en un buf hau acabat.

—¿Entonses, qué falta?

—¡Res,
ferli als músics l' aparato!

—Aixó de día, en un rato
está fet...

—Entonses, pues...

¡Chavals! ¡A mencharse el pato!

ARGUMENT

DE BALCÓ A BALCÓ

(EL SÒL FÒRA)

—¡Bòn día tingám, Teresa!

—¡Bòn día, señora Carmen!

—¿Qué li pareix, quina falla
més rumbosa?...

—¡Son el diable!

—Estos diantres de falleros
fan còses que dónen pasme.

—Calle, dòna; el méu marit
hara acaba de chitarse.

—¿Qu' es fallero?

—Per capricho.

—¡Dimònis! Qu' estic que brame.

En tota la santa nit,
entre crits y martelláes,
no m' han deixat descansar
ni un quart.

—Hu crec.

—¡Ché, qué diantres!

La ú chillant: ¡Els ninóts!

L' atre: ¡Clavéu eixes taules!

y com hiá qui té la véu

més gran qu' un vòl de campanes,

m' hauré vengut a dormir

serien més de les quatre.

—Sí; lo que pasa; es presís;

fan estes còses tan ràpides.

Ya véu vosté: ¡En una nit,

un monument!

—Els alabe.

Ya se sap qu' els valensiáns,

pa estos asunts de les falles,

tenen fama en tota España,

per l' humor, grasia y carácter.

—¡Son molt artistes!

—¡Y tant!

—¡Molt ràpits!

—¡Com no hián atres!

—¡Molt de chénit!

—¡Já, já, já!

—¿De qué se ríu, señá Carmen?

—D' eixe ninòt del barral,

que pareix que vacha a caure.

—¿Sap el séu significat?

—A lo que yo estic fijantme,

déu ser algún paellero,

degollaor de pollastres,

consumidor de cuartillos
y congregant de les chales.

—Casi, casi hu' asertat.

—Per el cacherulo, parle.

—Vòl ser la Pascua. ¡El monero!

Que satisfetes les ánsies
d' haberse menchat la mona
y de fatigar les cames,
chuant al rògle, se tròba
rendit tot éll d' entusiasme.

—¡Eixe es un pur valensia
qu' honra sa patria! ¿Y eix' atre,
que va vestit de payaso
y emblanquiná d' alabastre
la cara? ¿Quí vòl ser eixe?

- ¡Ei:—Pos... ¡el Pierròt! ¡les máixqueres!
la festa tan yullanguera
del disfras, del ball y el mate.
—¡Ah! vamos, sí; ya hu comprénc...
¿Y aquell tío de les barbes,
en lo sirialòt al muscle,
vòl ser el Còrpus?

—Exacte.

¡La prosesó; la enramá;
els chagáns, nanos, donsáines;
les ròques; la cabalgata;
les fantástiques veláes
en la plasa de la Séu,
de flòrs, llums y serenates!...

—No está mal; té grasia asó.
¡No hu dic yo que son el diable!...
¿Y eixe chiquet de la espasa?
—¡San Visént!

—¿Cóm?

—¡Els milacres!

—Creía que díes qu' eixe
era San Visént, el flare...
—No, dòna; vól ser la festa
al Patró; portarlo en andes.
Els altars; la bescuitá;
el gòch dels chiquets fent drames,
y del típic Motiló,
que tirant chirigotáes,
es el qu' engrandix la festa
d' estes costums valensianes.
—¡Molt bé, ehica! Bé t' espriques.
—¿Qué li pareix?

—No debáes;
com tens el marit fallero,
perfectament hu relates.
¿Y aquell desgrasiat d' allá
qu' está penchant d' unes rames?
¿Vól ser la mòrt?...

—¡San Chusép!

El día de hui; les falles;
el ram de la buñolá,
reblit de cuhets y traques.
—¡Repacho!... Tot se compòn

dè festes.

—Eixa es la base.

¡El tronaor!... ¡San Donís!

La simbomba... ¡Les albáes!

Dalt, la ròca valensiana,
que vòl dir: ¡Valensia es mare
de les festes, d' alegríes,
de les juergues y les chales!

—Chica, m' agrá molt la falla.

—¿Qué li paréix?...

—¡Atmirable!

Dónalos la enhorabòna
de ma part.

—¿A qui?

—¡Als diables

que no m' han deixat dormir!

Dílos, si fas el encárrec,

qu' el treball es machistral
y els ninòts paréix que parlen.

—¿Y el asunt?

—Molt veritat.

Y com a pròba palpable
de que Valensia es festera
(com no hiá atra que l' iguale),
hu vorém en estos díes
de jaleos, entusiasmes,
aglomerasións de chent,
apretóns, crits y chafàes.

—Vaya que sí.

—Bueno, chica,
me 'n vach cap a dins, a escape,
qu' el méu hòme está vestintse,
y si no té 'l chocolate
posat en taula... ¡renega!

—A cumplir.

—¡Y Déu te hu pague!

—¡De qué?

—De la explicació.

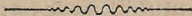
—No hiá de qué; pòt manarme.
Ya sap vosté qu' en la llengua
fas favors a qui els demane.

—Igualment puc dir de mi,
si en algo soc bona...

—Grasies.

—Conque Teresa... ¡hasta luego!

—¡Hasta después, señá Carmen!

HUMORÀES

Doña Juana es una dòna
que tant la moneda sòna,
qu' hasta d' ella no fiantse,
pera saber si está *bòna*,
sòl estar sempre *souantse*.

ALS NOVENSÀNS

El qu' es pòbre y hui se casa,
y te més d' un moñicòt,
ya pòt anar fent del dòt
fardets... pa fòra de casa.

A LES CHIKES D' ESTA BARRIÀ

Encà que són com a sòls
les chiques d' así, m' han dit
qu' están bobes, y es tan sòls
perque, cuant menchen buñóls,
dihuen qu' es chuplen... el dit.

ALS FADRINÓTS TRENTENEROS

El que aplega als trenta o més
y, per voler interés,
no se casa, a vòltes pasa
que l' ix el conte al revés;
¡buscant, buscant els dinés
se f' agüelo, y no se casa.

A LES SÒGRES

Tot lo mon vos desalaba,
¡pòbres sògres!... ¡es penós!
Si en mí fora, vos doblaba,
de cá una en fea *dos*
y, después... ¡vos *abrasaba!*

A LA ORELLETA

—¿A qué 'n convides, Pepeta?
—A lo que vullgues, chitano.
—Convidam a un puro habano,
a buñóls y una copeta.
—Conforme, si no 'm fas feta.
—¿De qué?
—De qu' esta vesprá
et fases l' ánimo ya
y felisita a ma mare.
—¡Santo Cristo! ¡Déu m' ampare!
Despresie la convidá.

UN MECHE Y UN FUNERARI

- MECHE. ¡Hola! señor D. Bernat,
¿cóm li va en la funeraria?
- FUNERARI. ¡Calle, hòme! molt parat;
desd' ans de la Candelaria
qu' en cara no m' estrenat.
¿Y vosté, señor Canút?
¿cóm va el negòsi de meche?
- MECHE. No 'm diga res; ¡molt perdút!
Com tot lo mon té salut,
no hiá qui es dañe del feche.
- FUNERARI. ¡Asò porta a mal estrém!
- MECHE. ¡Y tan mal! ¡Es una pena!
- FUNERARI. Clar está, ehuns negosiém,
y al no fer vostés faena,
nosatros tampòc ne fem.

FUGA DE VOCALS

.n s.r.n. m.lt m.r.n.,
q.. .st. .n l. m.. v.h.n.t,
t. .n. gr.n d.f.c.lt.t
y .s, q.. p: s.r b.n s.r.n.,
l. f.lt. s.r.n.t.t

ALFABÉTICA

T PpiK un gran DfècT
que Kusa molt mal FcT,
y el DfècT de PpiK
es que no aKmina rect,
y el Vhinat la critiK.

Lector:

Asó s' acabat;
de t' amable educasió
consedixme el téu perdó,
si he segút un pòc pesat.
Pòc es lo que t' has gastat:
¡un gallét! ya véus, no rés;
dividixlo a parts, en tres,
y et còsta un séntim la imprenta,
un séntim paper y venta,
y lo demás... ¡dos dinés!

— F Í —

Solusió de la Chará: **HOR-CHA-TA**

Solusió de la Adivinalla: **EN RES**

ardelsllibrets.org

ADVERTENSIA

¡Com el capellá en la tròna!
¡Com Maura discursechant!
¡Com Mella en lo Parlament,
y en l' Audiència el abogat!
en la mateixa enerchía
qu' eixos hòmens elevats
defenen lo qu' es de lley,
defenen la veritat;
a vosatros, fumaors,
vos vach a parlar igual,
pa dirvos qu' el EUCALIPTUS
es el paper de fumar
més perfècte e inofensú
qu' hasta hara s' ha fabricat.
Es el paper EUCALIPTUS,
paper suáu y espesial;
es un paper que al tabaco,
per roïn que siga, el fa
de un sabor tan agradable
que ni tús aquell qu' el fuma,
ni molesta al del costat...
En fí, qu' es el EUCALIPTUS
un paper sinse rival,
que aconselle als fumaors,
y el qu' el pròbe una vegá
notará la diferència
de qu' es bò, y el fumará.

llardelsllibrets.org

FUMAD

PAPEL

EUCALIPTUS